

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

DERES REF
20120034-/TJH

VÅR REF
118/12 ER /12/1907-2

DATO
12.03.2012

**HØRINGSUTTALELSE – HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET – HØRING -
Forslag om særlige regler for gjennomføring av psykisk helsevern i regionale
sikkerhetsavdelinger. Herunder i enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå**

Viser til høringsbrev 01.03.2012 med Deres ref. 20120034-/TJH.

Sentral fagenhet for tvungen omsorg ble etablert i 2002 for å ivareta gjennomføringen av den nye særreaksjone etter straffeloven §39a. Fagenheten er en selvstendig faglig virksomhet med egen ledelse og er faglig og organisatorisk knyttet til St Olavs Hospital HF, Divisjon psykisk helsevern, Avdeling Brøset i Trondheim.

Uttalelse avgis innenfor høringsfristen.

Nedenfor følger vår uttalelse:

2.1 Organiseringen av landets regionale sikkerhetsavdelinger

5. avsnitt:

"I Helse Midt-Norge RHF ligger den regionale sikkerhetsavdelingen (Regional sikkerhetsavdeling Brøset) under Divisjon psykisk helsevern, St. Olavs hospital HF."

Den korrekte og presise fremstilling er:

I Helse Midt-Norge RHF ligger den regionale sikkerhetsavdelingen (Regional sikkerhetsavdeling Brøset) under **Avdeling Brøset**, Divisjon psykisk helsevern, St. Olavs hospital HF.

Videre, bør avsnittet suppleres og avsluttes med at "Avdeling Brøset har i tillegg til Regional sikkerhetsavdelingen også Sentral fagenhet for tvungen omsorg som er den eneste landsdekkende enhet for gjennomføring av særreaksjonen etter strl §39a "Overføring til tvungen omsorg". Sentral fagenhet har 1 klinisk post (5 plasser) og har i tillegg ansvar for gjennomføring av særreaksjonen utenfor fagenhetens sengepost i ad-hoc enheter i kommunal regi når vilkår er tilstedet."

Avslutningsvis vil jeg orientere om at Avdeling Brøset har i tillegg Kompetansesenteret for sikkerhets- fengsels- og rettspsykiatri for Helse Midt-Norge RHF og Helse Nord RHF. Imidlertid, antar jeg at denne seksjonen vil sende eget høringsssvar ang. dette.

2.2. Pasientgrunnlag ved landet regionale sikkerhetsavdelinger

1. avsnitt, 2. punktum:

"I tillegg mottar institusjoner i det psykiske helsevern domfelte etter straffeloven §39, jf. Psykisk helsevernloven kapittel 5 og straffeloven §39a."

Dette er ikke riktig.

Det er kun Avdeling Brøset (og ikke Regional sikkerhetsavdelingen Brøset) ved Sentral fagenhet for tvungen omsorg som mottar dømte etter straffeloven §39a for gjennomføring av særreaksjonen. Det er utarbeidet egen forskrift for denne gjennomføringen av Justisdepartementet.

Sentral fagenhet for tvungen omsorg er også den eneste enhet som etter straffeprosessloven §188, 2.ledd, 3.punktum plikter å ta imot siktede til varetekt, uten institusjons samtykke. Dette til kontrast med de Regionale sikkerhetsavdelingene hvor institusjons samtykke er påkrevet ved plassering der.

De øvrige oppgavene som referes i deres 1 avsnitt er også gjeldende for Sentral fagenhet.

Siden Sentral fagenhets pasientvirksomhet kun reguleres gjennom straffeloven §44, 39a og 39b, samt forskrift fra Justis- og politidepartementet, er Fagenheten den eneste formalisert *rettspsykiatrisk* enhet pr d.d.

2.2.1 Regional Sikkerhetsavdeling Brøset

Informasjon om Sentral fagenhet for tvungen omsorg mangler.

Informasjon om Fagenheten finner departementet i Deres Prop. 1 S (2011-2012) Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak) Utgiftskapitler: 700-783 og 2711-2790 Inntektskapitler: 3703-3751, 5572 og 5631 (side 137, Post 71 Tvungen omsorg for utviklingshemmede).

4.1.2 Registrert aggresjon og vold på regionale sikkerhetsavdelinger

1. avsnitt:

"Det er ved landets regionale sikkerhetsavdelinger etablert...."

Dette bør suppleres slik:

"Det er ved landets sikkerhetsavdelinger og ved Sentral fagenhet for tvungen omsorg etablert..."

4.2 utfordringer når det gjelder gjeldende rett

2. avsnitt, siste punktum

Departementet oppgir at *"Bygningene skal også være fysiske sikret for å forhindre rømning."*

På nåværende tidspunkt er den bygningsmessige sikkerheten ikke slik det kunne forventes for et sikkerhetsbygg. Mitt inntrykk er, at dette gjelder alle de tre regionale sikkerhetsavdelinger. Når det gjelder Brøset, er det igangsatt planarbeid om oppgradering av sikkerheten i forhold til dette.

5. Behov for sikkerhetsbestemmelser i regionale sikkerhetsavdelinger og ny enhet for særlig høyt sikkerhetsnivå med særlige bestemmelser

5. avsnitt

Departementet nevner "...særlig risiko for rømning og gisseltaking."

Når det gjelder gisseltaking, vil dette kunne dreie seg ikke bare om at den innlagte igangsetter en slik situasjon men også at ansatt(e) blir tatt som gissel av en eller flere eksterne gjerningsmenn for at gjerningspersonen(e) skal inntrengte på sykehusets begrensede/kontrollerte område i den hensikt å frita en eller flere pasienter/innlagte fra sykehusets område.

5. Behov for sikkerhetsbestemmelser i regionale sikkerhetsavdelinger og ny enhet for særlig høyt sikkerhetsnivå med særlige bestemmelser

7. avsnitt

Når det gjelder departementets forslag om en -1- enhet hvor "...ikke krav om at enheten er tilknyttet samme lokaler som den regionale sikkerhetsavdelingen som skal ha ansvaret for enheten." kommer frem, ønsker jeg til å problematisere dette.

Et av de sentrale tiltak når det gjelder høyrisiko innlagte, særlig hvor høy grad av psykopati gjør seg gjeldende og hvor vedkommende er en del av et nasjonalt eller internasjonalt nettverk, vil tilfeldig rotasjon være et relevant tiltak for å hindre etablering av uønskede relasjoner/bindinger i en enhet. Dette er etter hva jeg forstår også et sentralt element i hvorfor det ble etablert en forvaringsenhet i regi av Kriminalomsorgen i Trondheim fengsel. Hvis departementet velger å etablere kun en -1- enhet vil dette hindre regionale sikkerhetsavdelinger av et slik sentralt tiltak.

Etter min vurdering vil det være ønskelig at det etableres minst to -2- slike enheter ved to -2- respektive regionale sikkerhetsavdelinger.

Når det gjelder departementets forslag om ikke å stille krav om at enheten er tilknyttet samme lokaler som sikkerhetsavdelinger, mener Fagenheten at dette kan føre til at en slik enhet vil bli avskåret fra den nødvendig gjensidig påvirkning og fagutvikling med det sikkerhetspsykiatriske miljø. Et annet moment som taler for en slik samlokalisering er at ressursutnyttelse knyttet til et slik avdeling vil komme, generelt for psykisk helsevern og sikkerhetspsykiatri i særdeleshet, til gode. Når Fagenheten ble etablert i 2002 ble det forutsatt at Sentral fagenheten etableres i tilknytning en regional sikkerhetsavdeling som en selvstendig faglig enhet. Denne tilknytningen og samordningen har de siste 10 årene resultert i meget gode resultater som både Sentral fagenhet for tvungen omsorg og Regional sikkerhetsavdelingen har profittert på.

I denne sammenheng nevner jeg også at en regional sikkerhetsavdeling er ikke bare et tiltak i regi av psykisk helsevern men også en universitetsklinikk som både påvirker det øvrige systemet i psykisk helsevern men også blir påvirket av den faglige og etiske utviklingen i feltet både nasjonalt og internasjonalt. Et avsondring fra en funksjonelt og tidsriktig regional sikkerhetsavdeling øker risiko for at en enhet med særlig høyt sikkerhetsnivå vil utvikle subkulturer og muligens bidra til faglig isolasjon. Dette kommer tydelig frem i tidligere utredninger i forbindelse med nedleggingen av Reitgjerdet.

På bakgrunn av dette, fraråder jeg på det sterkeste en etablering av en enhet med særlig høyt riskonivå i en ikke samlokalisert form med de regionale sikkerhetsavdelingene.

6.3.3 Forslag

Dette forslaget, hvor det kreves vedtak som bygges på mistanke for de angitte forhold, vil ikke ivareta sikkerhet i de tilfellene hvor pasient A, som man har mistanke om skjuler gjenstander, rømningsmidler eller rusmidler på rommet eller blant klær/eiendeler til en annen intetanende pasient B. Å fatte vedtak som gjelder pasient A for å igangsette tiltak om ransaking på pasient B er etter min mening problematisk, når det gjelder hovedhensikten, som er å ivareta sikkerheten i en sengepost. Det burde gis adgang til å regulere i husordensregler samt supplere med nedtegningsrutiner som Kontrollkommisjonen skal kunne etterprøve, både når det gjelder skånsom praktisering og nødvendighet.

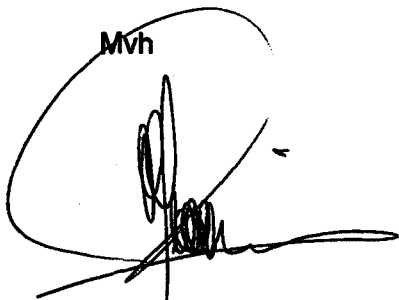
6.4.3 Forslag

Når det gjelder vandelsattest for ansatte, mener Sentral fagenhet for tvungen omsorg at dette er et påkrevet og velkomment tiltak som bør gjøres gjeldende for hele virksomheten for de regionale sikkerhetsavdelingene inkl. Sentral fagenhet for tvungen omsorg.

Alle andre kapitler

Når det gjelder de øvrige kap. i Deres *Høringsnotat* har Sentral fagenhet for tvungen omsorg ikke noen kommentarer utover at de lovreglene som blir innført bør gjøres gjeldende for **Sentral fagenhet for tvungen omsorg og ikke bare de regionale sikkerhetsavdelingene.** Viser i denne anledningen til straffeloven §39a, 4.ledd, hvor det kommer frem, hvilke bestemmelser i psykisk helsevernloven som **gjelder tilsvarende så langt de passer.**

Mvh

psykologspesialist MNPF
Emmanuel Revis
seksjonssjef/leder Sentral fagenhet for tvungen omsorg

Kopi: Avdeling Brøset, Regional sikkerhetsavdeling, her
Avdeling Brøset, Kompetansesenter for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri, her